

Boekbespreking

Peter Venema

P. Venema, Magnoliastraat 20, 7552 AX Hengelo, peter.venema@wxs.nl

Robert Decker en Barbara Decker: Vulkanen. Deel 68 uit de Wetenschappelijke Bibliotheek van Natuur & Techniek, 2001. Gebonden; 230 pagina's; ruim 200 illustraties; 22 x 23,5 cm; ISBN 90 73035 89 9; prijs: f 82,50 of 1510 Bfr. Kan besteld worden via de website van Natuur & Techniek www.natutech.nl of door te bellen naar 076-57 33 770. Ook verkrijgbaar in de boekhandel.

Vulkanen halen telkens opnieuw het wereldnieuws. Zelfs die ouwe Etna weet keer op keer de aandacht van de media te trekken. Deze eigentijdse Nederlandstalige uitgave over vulkanen voorziet dan ook vast en zeker in een behoefte.

Laat u zich niet afschrikken door het woord "wetenschappelijk". De schrijvers hebben hun best gedaan om zelfs de moeilijkste onderwerpen begrijpelijk te maken. Dat ik desondanks niet alles snap zal wel aan mij liggen.

Op de omslag staat trots: "Dit boek is uitstekend, daar het alle facetten van de vulkanologie omvat" (William Rose, Technische Universiteit van Michigan). Alsof het alleen op volledigheid aankomt! En is het eigenlijk wel allesomvattend? Toegegeven moet worden, dat er geweldig veel aan bod komt. Wie zich verdiept in vulkanisme, stoot op een veelheid van onderwerpen die ermee te maken hebben. Niet alleen uitbarstingen en rampen, maar ook platentektoniek, de inwendige bouw van de aarde, aardbevingen, de kringloop van gesteenten, de vorming van erts, ja, zelfs het weer. Het is een hele kunst om dit alles samen te ballen in een boek van deze omvang zonder oppervlakkig te worden. Hoewel de auteurs hierin aardig zijn geslaagd, komen sommige facetten niet goed uit de verf.

In het pocketboekje 'Vulkane und Vulkanismus' door Horst Rast (Enke Verlag, Stuttgart, 2de druk, 1983) wordt nogal wat aandacht besteed aan het vulkanisme op andere hemellichamen. Over dit boeiende onderwerp vind ik in dit boek echter vrijwel niets; alleen een prachtige kleurenfoto van een uitbarsting op de Jupiter-maan Io.

Een aardser onderwerp, dat beslist meer aandacht verdiend had, is het

ontstaan en voorkomen van geweldige basaltplateaus en ignimbrietmassa's in grote delen van de aarde. Zelfs het enorme Deccan plateau wordt niet vermeld. De vulkanische gesteenten en hun mineralen zijn stiefmoederlijk behandeld. Trachiet en latiet, bekende uitvloeiingsgesteenten, worden bijvoorbeeld niet genoemd en van de foedhoudende vulkanieten alleen fonoliet. De omschrijvingen van wel genoemde gesteenten zijn ontoereikend. Gabbro en graniet zijn niet steeds grofkorrelig en fonoliet is lang niet altijd groenig. Sommige mineralen zijn zeer kenmerkend voor vulkanieten, bijvoorbeeld augiet, sanidien en leuciet, maar het boek zegt er niets over. De auteurs maken zich drukker om goud en diamant.

Ook in geografisch opzicht vertoont het boek hiaten. Er was toch wel plaats geweest voor een lijst en/of kaart met de meest bekende vulkanen? Nu staan zelfs Mount Kenya, de Kilimanjaro en de Aconcagua nergens vermeld. En als de schrijvers zo geboeid waren door caldeira's, blijkens de ruime aandacht die eraan is geschonken, hadden ze toch wel de grootste ter wereld mogen noemen, waaronder het Toba-meer en de Ngorongoro-krater. Ook bij Natuur & Techniek is het blijkbaar als een bezwaar gevoeld dat het accent zo sterk ligt op Hawaï, Mount St. Helens en IJsland. Anders was niet een hoofdstuk toegevoegd over het vulkanisme in Europa.

Elk hoofdstuk is verlucht met een stemmingsfoto plus een citaat, bijvoorbeeld van Voltaire, Goethe of zelfs Van Dale. Van Francis Bacon wordt aangehaald: "In de natuur bewegen de dingen zich heftig naar hun plaats en kalm op hun plaats". Hij kon vierhonderd jaar geleden niet weten dat de oceanische platen zich slechts enkele centimeters per

jaar verplaatsen en had waarschijnlijk nooit een krachtige aardbeving meegemaakt, anders zou hij niet op dit verkeerde denkbeeld zijn gekomen. Zo'n citaat is misschien een leuke onderbreking, maar is wel misleidend.

Het boek is even keurig verzorgd als de andere werken van deze reeks. Behalve de vormgever zal ook de vertaler zijn best hebben gedaan. Toch lees ik niet graag dat platen aan het 'driften' zijn, dat de ene 'convergeert op' de andere of dat er 'verspreiden' staat in plaats van 'spreiden'. Ook zie ik liever 'Midden-Atlantische Rug' of 'Centraal-Atlantische Rug' dan 'Mid-Atlantische Rug'.

Hoewel het werk niet volmaakt is, raad ik u aan, dit veelomvattende, interessante en mooie boek gauw aan te schaffen.